

Gensyn med S:t Anna skærgård 11.-21. juli 2011

af Hans Ketil Nexø Kajakkklub

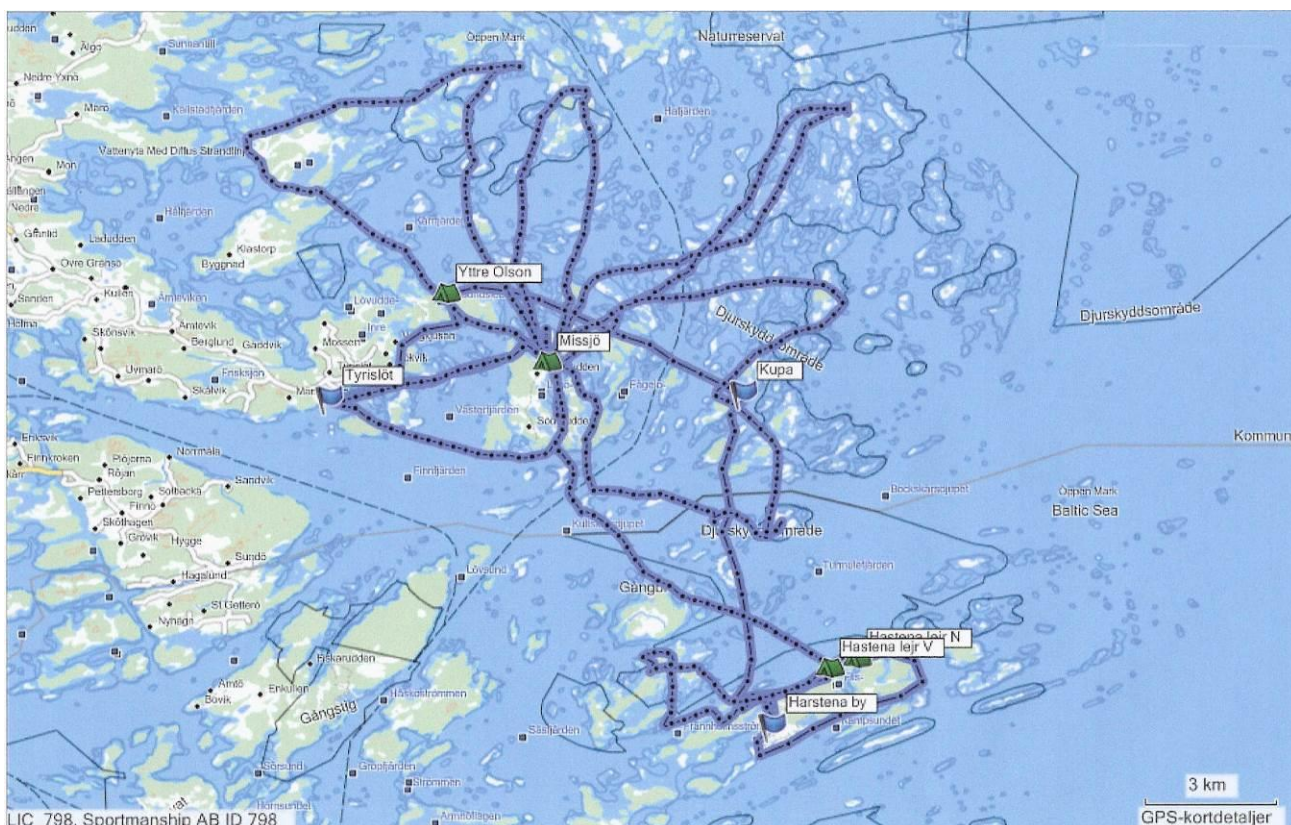
Mandag d. 11. juli:

Tilbage i sommeren 2006 besøgte vi området mellem Fyrudden i syd og Arkösund i nord med Gryt, S:t Anna og Arkösund skærgård. Vi forelskede os totalt i områdets helt unikke skønhed og lovede hinanden, at vi en gang ville vende tilbage. Her 5 år senere besluttede vi så, at nu skulle det være. Holdet i år består af Kim, Anne-Mette, Birthe, Hans-Jørgen, Lotte og Hans. Vi kører i 3 biler, da

Birthe og Hans-Jørgen skal hjem efter den første uge. Ligesom sidst holder vi pause i den lille idylliske bygd Pataholm over for Borgholm på Öland. Her et konditori og en kunst/turist forretning med en lille park med borde og bænke ned til vandet. Ved 8-tiden om aftenen når vi frem til vores udgangspunkt ved kajakudlejningen i Tyrislöt. Stedet har ikke forandret sig det mindste, bortset fra at man nu skal betale P-afgift for bilerne: 25 kr. pr. bil pr. nat. Som Kim udtrykker det: "Civilisationen er også kommet til Tyrislöt". En af medhjælperne fortællere, at det er en rigtig god indtægt for blot at slå græsset en gang i mellem. Det tror jeg gerne, for jeg tæller løseligt 30 biler på pladsen. Da vi har pakket vore

kajakker til bristepunktet med grej og mad, sætter vi os og spiser aftensmad, inden vi ror de små 4 kilometer ud for at slå lejr på Yttre Olson, hvor vi overnattede sidste gang. Vejret har været regnfyldt det meste af dagen, men her til aften klarer det op. Lejren bliver hurtigt etableret og vi samles på klippen for at nyde aftenkaffen, solnedgangen og den opgående fuldmåne. Endelig sænker freden og roen sig efter en lang dag, hvor vi har været oppe kl. 04 og rejst hele dagen.

Med Missjö som primært udgangspunkt fik vi gennemtrawlet området godt og grundigt

Tirsdag d. 12. juli:

Efter en god nats søvn står vi op til en morgen med strålende sol. Vi pakker lejren sammen og lægger en østlig kurs mod Kupa klippen, hvor vi går op til den gamle varde, der har tjent som vartegn for sejskibene siden Valdemar Sejrs tid. Vi nyder endnu en gang den fantastiske udsigt over de tusindvis af smukke øer her i den ydre skærgård, inden vi fortsætter stik syd mod Harstena. Vores mål er en lille nabø lige vest for Harstena. Vi husker den som en gudbenådet plet sidst vi var her,

Bemærk de karakteristiske fuldstændig glatslebne klipper

men med den ret stærke sydvestenvind, der hersker nu, ligger den alt for udsat. Vi fortsætter derfor op langs Harstenas vestlige side og søger ind i den ene af to beskyttede fjorde, hvor vi finder et dejligt sted i læ for vinden. Her slår vi lejr på de flade og glatslebne klipper, som er så karakteristiske for området. Vi indretter os og nyder aftenen, mens dagen gik på hæld.

Onsdag d. 13. juni:

I dag skal vi gense Harstena – en lille malerisk Bulderby bygd. Vi går nord om øen for at ankomme ad den ”rigtige” indsejling til havnen, dvs. den vej, hvor man passerer et stigende antal bådhus for til sidst at lægge ind i centrum af den lille bygd. Efter landgang går vi den slagne vej ad stien gennem bygden, hvor et par småbørn sælger kirsebær til fordel for skolemuseet. Så ind til bageren og købe lækre kardemommeboller, videre forbi søen med de røde åkander og op til det gamle trankogeri fra sælfangerperioden. Tidligere husede øen et lille velfungerende samfund baseret på fiskeri

Lejrliv på Harstena. Smukkere udsigt fås vel ikke fra nogen lejrplads?

og sælfangst. I dag er der kun ganske få fastboende. De fleste af de traditionelle, rødmalede træhuse i svensk byggestil er kun beboede om sommeren. Vi besøger skolen, der nu er skolehistorisk museum. I dag bliver børnene sejlet ind til Fyrudden og går i skole i Gryt. Så vender vi næsen tilbage mod havnen, sætter os i græsset og spiser frokost. Til sidst går vi ind til pumpen i skoven for at hente friskt kildevand fra brønden, og efter at have flottet os med en is ror vi så tilbage til lejren. Her er vi i læ for sydvestenvinden, men meteorologerne siger, at vinden vil vende 180° og friske op i løbet af natten, og så ville her ikke være rart at være – vi ville få vinden lige ind i lejren. Selvom vi egentlig ikke rigtig har energi til det, beslutter vi at tage tyren ved hornene og flytte lidt syd på, så vi kan komme i læ for morgendagens blæsevejr. Som sagt så gjort. Ned med lejren, ro 1-2 km ned ad vestkysten, og så op med lejren igen. I bunden af de små vige ligger der sejlåde og motorbåde for anker og hygger sig. I tryk forvisning om at vi har sikret os mod morgendagens nordøstenvind, nyder

vi den smukke, stille aften med udsigt til en blank havflade og en sol, der går glødende ned over øhavet. Et par lokale fritidsfiskere kommer ind til kysten og rygter deres garn i solnedgangen.

Torsdag d. 14. juli:

Det blæser godt, og ingen har lyst til at gå på havet, så vi holder alle en overliggerdag. Lotte, Anne-Mette og jeg tager en slappedag med badning, bøger og kryds- og tværsopgaver og nydning af nærområdet med de smukke, glatslebne klipper med fine indlagte mønstre. Kim går en tur for sig selv. Han besøger bl.a. en af de mulige lejrpladser, som vi har passeret på vej her til. Den så så tillokkende ud, da vi roede forbi under vores søgen, men den var optaget på det tidspunkt. Ved nærmere eftersyn var det en stor skuffelse, fordi det flød med affald. Pladsen er omtalt på en af de mange hjemmesider om øen. Derfor er den også meget søgt, men det er den desværre ikke blevet kønnere af. Moralen heraf må være, at hvis du finder en god plads, så hold det for dig selv. Kim fandt bl.a. en efterladt teleskop fiskestang, der fungerede udmærket som spadserestok. Birthe og Hans-Jørgen tager også en gåtur rundt på øen. Efter en tids vandring ser de nogle optrukne kajaker og en lejrplads. ”Nej, se, der er også nogle, der har slået lejr,” siger de i munden på hinanden. Da de kommer nærmere ser de, at det er vores egen lejr og må erkende, at de er gået i ring. Ja, man kan let fare vild her i øhavet. Vi andre får nu først historien om aftenen, da vi sidder og nyder aftensmaden.

Fredag d. 15. juli:

Vi står op til den smukkeste sommerdag. Under morgenbadningen flytter Hans rundt på nogle sten for at gøre indsejlingen til vores lille havn lidt større. Vi beslutter at tage en lille rundtur i nærområdet. Himlen er blå, havet stille, og vi nyder den ydre skærgård, som viser sig fra sin bedste side. Går ned gennem de smukkeste passager mellem de paradisiske øer. Senere på dagen grummer det dog til, og aftensmaden må indtages under den udspændte presenning. Den stille regn hører dog snart op, og vi kan lune klistrede marshmallows over ilden. Vejrudsigten er ikke så lovende, som vi kunne ønske. Der er udsigt til tiltagende, stærk vind. Vi har nogenlunde set, hvad der er at se i nærområdet, så hvis vi blæser inde herude i flere dage, vil det blive lidt kedeligt i længden. Dels skal vi ind at hente supplerende forsyninger i bilen, og dels skal Birthe og Hans-Jørgen hjem i overmorgen. Vores plan var oprindeligt at ligge fast de fleste dage, men vi beslutter, at vi i morgen vil søge lidt længere ind i skærgården, hvor det er mere beskyttet, og hvor vi vil kunne bevæge os omkring, selvom det skulle blæse op. Stik imod planen bliver det altså vores 4. lejrplads på 5 dage, men som altid er vejret den afgørende faktor for vores sikkerhed og færden, så det må vi bøjle os for.

Ad smalle smukke stræder mellem øerne

Lørdag d. 16. juli:

Vi vågner op til en grå dag. Under morgenmaden studeres kortet grundigt, og vi beslutter os for at prøve lykken i en lille vig på nordsiden af Missjö, ca 10 km mod NNV. Så pakker vi lejren sammen og forlader Harstena. Hans-Jørgen har overtaget Kims sædvanlige job som skraldemand og har derfor en stor sort affaldssæk på bagdækket. Selvom vi lægger ruten med så korte kryds som muligt og helst passerer øerne på læsiden, kan vi ikke undgå at skulle foretage nogle længere kryds over åbent hav. Da vi ankommer til bestemmelsesstedet, er vi ikke i tvivl om, at vi har truffet den rigtige beslutning. Det viser sig at være den ideelle lejrplads. Den ligger godt beskyttet for de fleste vindretninger, ud til et beskyttet farvand og med den smukkeste udsigt i alle retninger. Vi får hurtigt rejst teltene – bortset fra Birthe og Hans-Jørgen, som ikke skal overnatte her. Aftensmaden bliver tilberedt og Lotte bager brød på Trangiaen. Det smager herligt med nylavet brød og syltetøj. Så går vi

bådene igen for at følge Birthe og Hans-Jørgen ind til Tyrislöt, hvor de vil overnatte for at kunne tage tidligt hjemover i morgen. Vi hjælper med at få deres kajakker på taget af bilen, henter ting fra lageret i Kims bil, supplerer med indkøb i kiosken, og efter en kop kaffe tager vi afsked og returnerer til lejren på Missjö. Vejret har klaret op, og havet ligger fuldstændig blankt under os.

Det bliver den herligste sommeraften med glødende solnedgang og en næsten fuld måne, som stiger op på en dybblå, skyfri nattehimmel og tegner en lysende stribe på vandet. Lotte spørger, om der er nogen, der vil med på en måneskinstur. Anne-Mette melder sig med det samme. Kim og jeg er lidt trætte oven på dagen og vil hellere nyde den sene aften i lejren. Det er næsten sort nat, da pigerne går på vandet, så de får GPS'en med. Jeg har plottet lejren ind som waypoint og trykket på "Go to", så den altid vil vise tilbage til lejren. Snart forsvinder de i mørket, og Kim og jeg kan kun høre deres stemmer, indtil også de forstummer et sted derude i øhavet. Efter en fortryllende tur i natten vender de glade og opstemte tilbage, og vi går i teltene efter endnu en dejlig dag.

Søndag d. 17. juli:

Vi nyder et sent morgenmåltid med den smukkeste udsigt over området. Anne-Mette vil tage en overliggerdag og måske prøve at navigere rundt om øen på egen hånd med kort og kompas. Vi andre tre vil tage ud i øhavet og prøve at gense en tidligere lejrplads på Aspskäret i et sælreservat ude i den yderste skærgård. Som sagt så gjort. Vi pakker til dagtur og efterlader Anne-Mette på Missjö. Området vi går ud i fremstår på kortet som et af de områder, hvor øer, skær og holme ligger tættest - visse steder med bare få meters afstand. Der er ingen specifikke fikspunkter eller kendetegn, så hvis ikke man havde kort og kompas eller GPS, ville man hurtigt miste orienteringen i denne uoverskuelige mælkevej af øer. Da vi nærmer os målet, bliver Kim og jeg uenige om præcis hvor vores gamle lejr lå, men efter lidt søgen, finder vi stedet og går i land. Frokosten findes frem, og der er også tid til en lille morfar. Dette er livet. Fred og harmoni, alene i en smuk, blå verden uden forstyrrende elementer. På hjemvejen kommer vi forbi en 3-4 små skær, som er indbyrdes forbundet med små enkle broer konstrueret af 2 bærende bjælker belagt med brædder, så man kan gå fra det ene til det andet skær. På det ene skær er en simpel anlægsbro og et lille skur, og vi bliver enige om, at det må være en lille feltstation til biologiske observationer. Vi ror videre hjemad, mens vinden tager til. Tæt på lejren vil Kim undersøge nogle specielle klippeformationer, så Lotte og jeg fortsætter det sidste stykke hjem. Lejren er tom, og Anne-Mettes kajak er væk. Et øjeblik når vi lige at blive bekymret for, om hun har kastet sig væk i geografien, men umiddelbart efter ankommer hun selv til lejren, lige tids nok til at se Kim promenerer forbi i fuld fart for udspilet kajaksejl. Gavtyven har investeret i et cirkelrundt, sammenklappeligt specialejls og haft det

Kim for fulde sejl

liggende under dæk indtil nu for at kunne tage fusen på os, og det må man så sige er lykkedes meget godt. Anne-Mette har haft en dejlig dag, har været øen rundt og øvet rul og slappet af, så alle er glade. Aftenen er kølig, og vi indtager aftensmaden under presenningen og godt klædt på i fleece-trøjer og vindjakker.

Mandag d. 18. juli:

Himlen er overskyet, og det kunne godt se ud til regn, men vi skal ind og tanke vand. Vi går i kajakerne og begiver os af sted, og inden længe sætter det ind med byger. Hvis man ellers har noget

Vand fra oven og vand fra neden

godt rotøj, er kajakken det bedste sted, man kan opholde sig i regnvejr, så det lægger ikke en dæmper på humøret, og inden vi når frem, har det klaret op igen, og solen skinner atter fra en blå himmel. Anne-Mette vil stadig gerne lære at navigere og har fået til opgave at føre os til Tyrislöt, og det lykkes fint. Senere må hun sande, at det kan være ligeså vanskeligt at finde vejen tilbage. Vi tanker vand i dunkene fra den udvendige slange på havnen og fouragerer i kiosken. Nok en is glider ned til en herlig kop kaffe, inden vi returnerer til lejren. Aftenen tilbringes på samlingspladsen mod nord. Det er et helt vidunderligt sted, vi har fundet, og et godt udgangspunkt for hele området. Her kan bades i det klare vand, her er læ, og vi kan flytte os efter solen med den smukkeste udsigt til alle sider. Det passer os fint med en fast plads resten af ferien i stedet for at forsætte nomadetilværelsen. Solen går ned, og den lyse nat tager over, så vi siger nat og tak for i dag.

Tirsdag d. 19. juli:

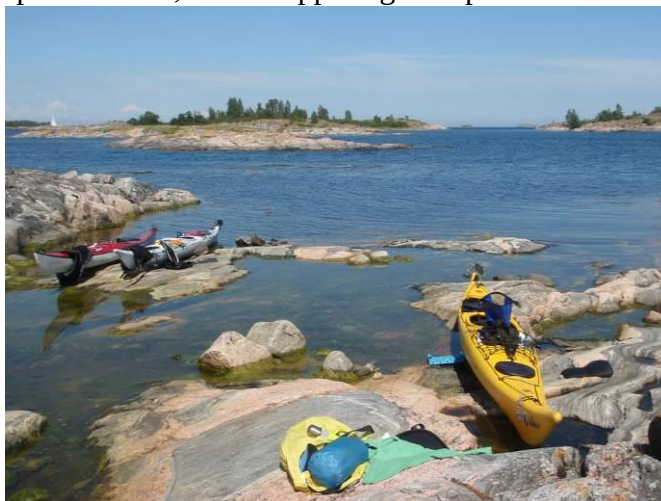
Vi slår øjnene op til en fantastisk morgen med fuld sol fra en skyfri himmel. Vi benytter os af chancen og dænger hele nærområdets træer og buske til med soveposer, tøj og grej for at få det luftet.

Imens spiser vi morgenmad, bader og gør udvidet Morgentoilette. Festligt ser det ud med de spraglede farver, men kønt er det ikke med sådan en sigøjnerlejr. Da alt er luftet og tørret sætter vi ud på bølgen den blå. Vi vil tage en tur ud i den ydre skærgård sydøst for Missjö. Vi passerer endnu en gang Kupa klippen, og undervejs møder vi et ægtepar i en 2-er foldekajak. De har sat et sejl magen til Kims og skyder en god fart i den lette medbør. Det er sol og sommer, og vi tøffer af sted med bare arme og redningsvesten inden for rækkevidde. Længst ude går vi i land på en af øerne i en lille gruppe her ude ved verdens ende. Inden landgang skal Anne-Mette

Havsejlad når det er allerbedst

og Hans lige lege og rulle. Jo, vi er overstadige, berusede af de smukke, paradisiske omgivelser. Vi bader og spiser frokost, og bagefter lægger vi os på de varme, flade klipper og stempler ud. Det her er livet, når det er bedst. Vi vågner dog snart brat ved en tordenagtig rumlen. Inde over land har nogle sorte skyer hobet sig op. Vi mindes en anden tur, hvor vi blev fanget på et skær af et voldsomt tordenvejr med piskende regn og en kuling, der truede med at skubbe vore kajaker i vandet. For ikke igen at blive fanget herude i ingenmandsland pakker vi skyndsomst sammen og vender næsen hjemad, mens vi holder et vågent øje med meteorologien. Det er luftet en smule op, men solen skinner stadig her, hvor vi er. Efterhånden kan vi se, at uvejret ikke har retning mod os men driver nordpå inde over land for til sidst at forsvinde i horisonten. Vi slipper med forskrækkelsen denne gang. Lettede slækker vi på pagajerne og padler roligt videre hjemover i det dejlige vejr. Eneste omkostning er en afbrudt middagslur, hvilket dog i vores alder også kan være hårdt nok i sig selv. Vinden har lagt sig fuldstændig igen. Det bliver en vidunderlig aften, og efter maden tænder vi bål på klippen og forsvinder ind i bøgernes verden. Ind imellem kigger man op og suger naturen til sig i dybe åndedrag. På naboskæret holder en flok terner til. De fisker ivrigt og fodrer ungerne, som står på afventende på skæret. Luften genlyder af deres karakteristiske skrig. Vi holder stille time, mens himlen rødmer og lyset dæmpes, så bogstaverne til sidst forsvinder. Det fås ikke bedre.

Frokostpause i den yderste skærgård

Onsdag d. 20. juli:

I dag er sidste dag herude. I aften skal vi tilbage og overnatte ved bilerne i Tyrislöt. Anne-Mette springer over igen i dag. Vi andre vil gå op i området mod nord. Så vi skilles og begiver os af sted. Vejrguderne er med os igen i dag. Underretninger hjemmefra melder om regn afvekslende med skybrud og oversvømmelser. Den sidste lokale avisforside beretter om tropiske regnskyl i det meste af Sverige. Det skulle senere vise sig at blive den vådeste sommer i mands og DMI's minde, så vi blive enige om, at vi må befinde os det bedste af alle steder, for herude er det mestendels sommer og sol, selvom der også her kommer en byge nu og da. Vi nyder at ture rundt i det smukke og fredfyldte område. Inde på en af øerne ligger en gammel fragtptram, som man bruger til at fragte får og kvæg rundt til græsning på øerne, og i en lille bugt sidder et par og spiser deres medbragte mad. I vandkanten vugger deres smukke skærgårdsjolle – uden påhængsmotor – det er livskvalitet, så det batter. Ved frokosttid finder vi tilbage til en af de lokale fiskere, som vi besøgte sidste gang, vi var her. Vi anløber broen, hvor fiskerens kutter og diverse småbåde ligger fortøjet. Der er et stort redskabsskur, et røgeri og en pakkeafdeling med vacuumpakkeri og et kølerum. Længere oppe ligger beboelseshuset. Vi stikker hovedet indenfor, hvor et par unge piger har travlt i pakkeriet. Vi køber en velvoksen røget laks og sætter os ved et bord med udsigt over menageriet. Det er noget Klondyke over området. Overalt flyder det med net i alle afskygninger, redskaber, gammelt jern og paller. Meget malerisk, men det ville nu pynte med en gang oprydning, for det meste er godt gammeldags dødt rod. Vi åbner laksen og spiser rent røget kød med fingrene. Øj, det smager godt – vildt fråseri. Det var meningen, at vi ville tage noget med hjem til Anne-Mette til aftensmad, men pludselig er hele laksen for-

Vi fråser i vild luksus

svundet som dug for solen, så det var synd, Anne-Mette. Nå, det er jo tanken, der tæller. Vi fortsætter hjemover. På en stejl klippeside ned mod vandet går nogle får og græsser. Det ser farligt ud, men man må gå ud fra, at de har styr på det. Da vi kommer tilbage til Anne-Mette, pakker vi lejren sammen. Vi sidder lidt og nyder et sidste stille øjeblik og tager så en vemodig afsked med denne lille gudbenådede plet og ror ind til Tyrislöt. Kajakkerne bliver tømt og lagt på taget af bilerne. Teltene slås op på den græsklædte P-plads og aftensmaden tilberedes over Trangia. Vi siger god nat, for i morgen bliver en lang transportdag.

Torsdag d. 21. juli:

Hjemrejsedag. Meningen var at stå op, pakke sammen og spise morgenmad, inden vi tog af sted, men da vi vågner, siler det ned i stride strømme, og der er ikke udsigt til opklaring. Vi beslutter derfor at pakke de våde telte sammen og bare komme af sted, indtil vi kan finde et sted at spise morgenmad. Maverne knurrer, indtil vi holder ind ved en tank, hvor vi køber lidt brød og mælkeprodukter og tanker benzin. Senere, da regnen er stoppet, holder vi ind på en rastepads, laver kaffe og spiser morgenmad. Og så er det ellers bare en begivenhedsløs rejse sydpå mod Ystad i lidt kedeligt vejr. Vi når færgen, som afgår rettidigt kl. 22, og nogle timer senere kan vi putte os i egen seng.

Vores forventninger til gensynet med området blev ikke skuffet. Sidste gang, vi var her, oplevede vi 10 dage med hedebløge, uden en sky eller vind, og selvom man har lov til at håbe på en gentagelse, så vidste vi jo et eller andet sted godt, at chancerne ville være one in a million. Så selvom vejret ikke kunne leve helt op til sidste gang, så fik vi masser af sol og sommer, og områdets skønhed var stadig det samme. Vi har gennem årene næsten besøgt det meste af den svenske skærgård fra Bohuslän på vestkysten til Stockholm på østkysten, og hvert sted har sit eget karakteristika, men der er efter min mening ingen steder, der overgår Skt. Anna skærgård i skønhed, så hvis man er til øde-mark under milde forhold, er der intet, der kommer på højde med dette område med tusindvis af øer, den ene smukkere end den anden, og jeg håber ikke, det er sidste gang, jeg har været her.

